

מימי הנחל

י"ז ע"י
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
שע"י "מורשת הנחל"

ערב ר"ח כסלו תשע"ב

גליון ה'

דבר האיחוד

ועתה, אחרי תלאות ותהפוכות שקצתם כבר ידעתם, נוסעים אנחנו אל המקום בו נשבות בשבת קודש להתאחד כלל האברכים היקרים בצותא חדא, לקבל נועם קדושת שבת מהצדיק האמת – בחי' שבת.

הרבה מטרות ישנו ל'שבת' כזו: שבת התעלות, שבת התחזקות, אצל רבים הינו הזדמנות טובה לנסוע לקברו של צדיק, ואצל אחרים הוא גם לתת קצת נייחא למוחין...

אך אנו כדבוקים להוראתו הברורה של רביה"ק: "רק אתם תחזיקו עצמכם יחד" מטרה אחרת לגמרי יש לנו כאן והוא: לקבץ ולאחד את כלל האברכים היקרים אנשי הצדיק, להתחזק יחד בדרך רביה"ק ובקיום עצותיו הנפלאות, ובשבת כזו ישנה הזדמנות פז להוציאו לפועל, שבו נמצאים כל האברכים יותר מעשרים וארבע שעות ביחד, וכן מוצאים 'פנים חדשות'.. אם חדשות – שאינו מכיר אותם כלל, או שמכיר אותם רק קצת...

ולמען יצליח דרכינו עלתה בדעתי עצה נפלאה והוא: שכל אחד ישב בשב"ק בעת ה'סעודות' ליד אלו האברכים שאינו מכיר אותם כל כך. ובוה נרויח כנפלים, א. שיתרבה ויתגדל ה'אחדות' בין החברים, ב. שיתודע לעוד נקודות נפלאות שישנו בלבות האברכים היקרים מה שמאיר להם דרכים נפלאים להתחזק בדרכי הצדיק.

ומי שאין לו מוחין לזה, ורוצה לשבת עם חביריו המוכרים בפרט בשבת שכזו שאין לו עוד הזדמנויות כאלו לסעוד כל סעודות השבת בצותא, יש לי עצה עבורו שהיא הרבה יותר פשוטה, ובאמת הוא חובה על כל אחד ואחד ע"פ מאמר רבותינו ז"ל: "הוי מקדים בשלום כל אדם", היינו: לקרב את כל אחד ואחד מהאברכים היקרים ע"י שיגש עכשיו – בעת קריאת העלון... אל כל אחד ואחד – בלי יוצא מן הכלל – ויקדמו בברכת "שלום עליכם" בחביבות ובמאור פנים, [ישאל לשמו אם אינו מכיר] וישוחח אותו קצת בעניני רביז"ל או בשאר עניני דעלמא, וכן בשב"ק יברך את כאו"א בברכת "שבת שלום" חמה ולבבית. ועצתי אמונה, שע"י זה יתקברו ויתאחדו הלבבות ביותר, לקבל יותר את אור רביה"ק המאיר בכל אחד ואחד.

תפילתנו ותקותנו, שנפיק את מירב התועלת משבת התאחדות זו להתחזק ביתר שאת בדרך רביה"ק, להאיר את ימי החורף באור הצדיק הקדוש המאיר עלינו.

ובכן, עומדים אנו בפתחו של "שבת ההתאחדות" הנכסף והחשוב.. משק כנפי השבת המרומם כבר נרגש באויר..

הבה נחזור בקצרה על פעולות ה'איחוד' מאז היווסדו, בכדי לחדד את מטרתנו לו רוצים אנו להגיע.

הכל התחיל ב'גליון' קטן – רק של ארבע עמודים.. שם סיפרנו על ההתעוררות הגדולה שקיבלנו משיחתו של הר"ר ישראל מאיר ברנר שליט"א בסעודת סיום הספה"ק "שיחות הר"ן", שחייבים לחזק את ענין האחדות בין אנשי הצדיק ובפרט בין האברכים הצעירים.

החיוזק העצום שקיבלנו מאת האברכים היה להפליא, נוכחנו לדעת עד כמה באמת היה חסר ענין זה בין האברכים. ההתלהבות שהחל בענין זה עודד אותנו מאד, ולקראת ר"ח אלול יצא לאור בעז"ה ה'גליון השני' מורחב יותר עם הוספות חשובות דוגמת "נקודת החבר" בו מאיר בכל גליון אחד האברכים את ה'נקודה' שלו בעניני רביז"ל לכלל האברכים החשובים, וכן התודענו על 'חבורה חדשה' שנפתחה לאברכים בני חו"ל בביהמ"ד 'אור אברהם' להתאחד ולהתחזק בעניני רביז"ל. כמו כן נתאחדו יותר משבעים אברכים ב'סעודת ראש חודש' והתחזקו בדיבורי הנפלאים של הר"ר ישראל מאיר ברנר שליט"א בעניני חודש אלול ור"ה במשנת רביז"ל.

במוצאי שב"ק פרשת כי תבא התקיים 'סעודת מלוה מלכה' לכלל האברכים כהכנה ל'ימי הכסא', ושמענו סיפורים נוראים על עבודתם המופלאה של זקני אנ"ש מאת הר"ר יהושע דוב רובינשטיין שליט"א.

לקראת ראש השנה של רבינו הק' יצא לאור ה'גליון השלישי' עם מאמרים מיוחדים בגודל מעלת ציון רביה"ק והקיבוץ בימי ר"ה הק'.

בליל חמישי ד'חול המועד סוכות' ליל אושפיזא דיוסף, התקיים 'כינוס חג' לכלל האברכים, ושמענו דיבורים נפלאים מאת הר"ר אברהם יארבלום שליט"א שביאר בטוב טעם מהותו של חג "שמחת תורה" וגודל האהבה שהשי"ת מראה אז לעמו ישראל. כן שמענו דברים נוראים מהאברך היקר ר' שמואל מאיר חשין הי"ו על החיוב שמוטל על כל אחד ואחד להתפלל בביהכ"נ הנקרא על שמו של רביה"ק.

בחודש חשון האיר ובא הגליון הרביעי במספר, בהתחדשות לקראת הזמן החדש, בו נתפרסם על עוד 'חבורה' חדשה שנפתחה בעיר 'בית שמש' לאחד את האברכים היקרים דרי העיר. וכן נתבשרנו על 'שבת ההתאחדות' שקרמה אז עור וגידים.

נקודת החבר

לוי יצחק צוקר

נקודת החבר' ב'ברסלב' מהי?!

שיש שלש נקודות: א. נקודת עצמו, "שצריך כל אחד לדבר בינו לבין קונו" (דהיינו לעבוד את השי"ת לבד לפי מדרגתו ולפי מקומו שהוא שם, לחפש ולבקש את השי"ת באמת). ב. נקודת החבר, "גם צריך לדבר עם חבירו בירא"ש כדי לקבל התעוררות בלבו וכו' והנקודה הזאת הוא בחי' צדיק לגבי חבירו" וכו'. ג. נקודת הצדיק, "וכל הנקודות הללו הם ענפים להצדיק שהכל צריכין לקבל מתחילה מהצדיק שהוא נקודה הכללית". כלומר שכל הענין שלנו הוא לחפש ולבקש בכל עת את הצדיק האמת שורש הבריאה 'נקודה הכללית של כלל ישראל', ובפרט של אלו המחפשים ומבקשים אותנו ונקראים על שמו, ורוצים ומשתדלים ללכת בדרכיו ולקיים עצותיו הנוראים, וזה עיקר עסקינו בזה העולם.

ואחד הדרכים שאנו צריכים לעשות כדי להיכלל בהאי צדיק ולהיות הענפים מקושרים יותר לשורש, הוא ע"י שנקיים את 'נקודת החבר' היינו לדבר עם חבירו בירא"ש. והוא ענין אחר לגמרי, כלומר: לא שאני בא ל'חבורה' בגלל שאמצא שם את החברים שלי וכו', אלא אני בא לחבורה 'לקבל ולתת' את ענין הצדיק. וצריך לחשוב היטב בכל פעם לפני שהולך לחבורה, "למה אני בא לכאן?" אם אני בירידה ח"ו - בשביל לקבל מרבינו הק' שאוכל להחזיק מעמד. ואם אני בעליה - כדי לחזק ולהאיר יותר את אור הצדיק שמאיר בי, לאחרים. ובכל אופן איני בא סתם! כי יכול להיות אחד שישב ב'חבורה' כמה וכמה שנים מידי שבוע בשבוע, ולא יהיה [מזה יותר] ברסלב...

ואם באים לחבורה באופן זה, וכן עכשיו ל'שבת ההתאחדות' [כידוע, ש'השבתות ששובתין אצל הצדיק' הוא גם מה שמתקבצים יחד אנשי הצדיק, להתחזק בדרכיו] במחשבה זאת, הרי"ז ענין אחר לגמרי, וע"ז אפ"ל [בניחותא] "אויף דעם בין איך געקומען אויף די וועלט!" אכן כן, לזה הגענו לעולם, לגלות ולחפש את הצדיק, וגם אם זה מתבטא בקניית 'בייגל' לחבורה וכדו'. כי הרי זה לא אסיפה סתם לספר 'סיפורי צדיקים', אלא זהו חלק מ'חיפוש הצדיק'. ובוה הענין היה תמיד אצל אנ"ש 'שיחת חברים' [אמנם בדורות הקודמים היה ענין שיחת חברים יותר בפרטיות באופן של שנים שנים, או באופן שה'תלמידים יעשו תלמידים' דוגמת ראב"ן וחבורתו, וכן ר' שמשון בארסקי וחבורתו. אכן כיום זכינו לאופן כזה, של שיחת חברים 'בחבורה', ובפרט שע"י זה אפשר בניקל יותר לעשות שיחת חברים בפרטיות].

לעובדה ולמעשה, אחי היקר! חזק ואמץ להגיע לכל חבורה, סעודה או כינוס שעושים החברים - אנשי הצדיק, וכן לבא להתפלל תמיד בביהכ"ל הנקרא על שם הצדיק, ותראה שיהיה תמיד חלקך עמהם לתחוב ראשך בכל מקום שמדברים מהצדיק - במסירות נפש. ובד בבד ליזכר, שלא רק זה הוא שמחבר את הענף לשרשו אלא הוא רק אחד האמצעים, והעיקר הוא לחפש את עצמו תמיד היכן אני בעולם, היכן אני עם הצדיק, עדי נזכה להיכלל באמת בצדיק האמת להיות אפוי בלבו הק', ולהיות הענפים דומין וקשורים היטב לשרשן - היכן דקדושה' כלליות השבעה רועים אמין.

הנה יש בברסלב נקודה שנראית כעין תרתי דסתרי. מצד אחד. אומר רבינו הק': "רק אתם תחזיקו עצמכם יחד" וכו', וכן ידוע השיחות "המניין שלכם היה בוקע רקיעים", "הנגינה שלכם הוציא אותי ממטתי" וכו', וכן ראו תמיד אצל אנ"ש שהיו חיים ביחד באהבה נפלאה, כמו שרואים ב'ימי שמואל' את העבודות שהיה לו תמיד עם חביריו, ר' יעקב זאב ור' אלטר בן ציון, וכן היה ר' לוי"צ אומר תמיד, שאלו שעבדו את ה' לבד, לא החזיקו מעמד בזמן הקשה של ה'קומוניסטן', ורק אלו שהחזיקו עצמם יחד עם אנ"ש הם החזיקו מעמד, וכן יש עוד הרבה סיפורים מאנ"ש בענין זה. נמצא לפי"ז שצריך כמה שיותר להחזיק עצמנו ביחד, אם להתפלל יחד עם אנ"ש, אם זה להסתובב בין אנ"ש, לבא לחבורות שמדברים דבורי הצדיק כמה שיותר וכו'.

ועל מטרه זו גם זכינו בדורינו אנו לאחדות שכזה, ע"י החבורה הנפלאה "מורשת הנחל", וכ"ש עכשיו שיש גם "איחוד האברכים" (שהוקם בכדי לעזור בכל עניני האברכים של כלל חבורות 'מורשת הנחל') ב"ה אשרינו!

מצד שני. הרי רביה"ק אמר: "איך האב נישט ליב אייערע פראזניקעס" כלומר שרבינו אינו אוהב את ה'סעודות' וה'פאברענגען' שעושים, כמנהג החסידים, וכדמצינו אצל גאון עוזינו מוהרנ"ת כשנשלח ע"י חביריו תלמידי הרה"ק רלו"צ מבארדיטשוב (!) לקנות 'מזונות' לסעודת 'מלוה מלכה', נכנס לעז"נ בביכ"נ אחד ובכה, בהיזכרו על תכליתו הנציח והתבטא: "אויף דעם בין איך געקומען אויף דער וועלט קויפן בייגל?!". הבה ונתבונן, וכי מדובר כאן בכמה מבלי הזמן ח"ו, הרי מדובר פה בחסידי קמאי שרצו לאכול סעודת מלוה מלכה, ואעפ"כ התבטא כך ר' נתן, וכן ידעו תמיד אצל אנ"ש שכל דבר רביה"ק הוא בבחי' 'שמן בחשאי', שאינו הולך בקול רעש גדול כ"א עדרים עדרים, וכן ה'הצנע לכת' עם ה' אלקיך וכו'.

היאך מתיישב דבר זה? מה אני בתור 'מקורב' (וכי מה אני אשם שאבי הוא ברסלב...) שרוצה להיות אפוי בלבו של רבינו הק', אמור לעשות?

וננקוט שאלה זו גם מזוית אחרת. אם אני ואתה - כולנו, היינו כעת באחד מחצרות החסידים הרי היה לנו אותו 'ברען' והתלהבות, היינו יכולים לשבת יחד ולהקים ג"כ 'איחוד האברכים' ולעשות 'שבת התאחדות' כינוסים חבורות וכו' (כמובן שאין להשוות כלל מבחי' התוכן, העבודות וכו', רק כוונתי הוא לעצם הענין וה'ברען') וא"כ כמה אנו שונים שאנו 'ברסלב' חסידים? ואולי להיפך בגלל שאנחנו 'ברסלב' ואין לנו אדמו"ר חי [כביכול] ואין לנו 'טיש' וכו' אנו רוצים להשתוות להם לעשות כמוהם חבורות ושבתות?! מה באמת רצונו בכל החבורות ובשבת ההתאחדות?!

■ ■

ובכן, התשובה מובאת בליקוטי מוהר"ן תורה ל"ד [שרלו"צ] היה אומר על תורה זו שהוא ה'יסוד' של ברסלב, דמבואר שם

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים בא"י

שמואל מאיר חשין

כפי שמצויין בכותרת, המדור מיועד לחקר "מקומות הקדושים" בארץ ישראל, כאשר הכוונה היא קברי התנאים והאמוראים ושאר הצדיקים הטמונים ברחבי הארץ. אולם האמת היא שכל אבן וכל ד' אמות בארץ ישראל - "מקום קדוש" הוא. רבינו הקדוש כאשר הגיע לארץ ישראל, פסע בה ד' אמות ומיד הכריז שכבר השיג מה שהשיג ואילו הדבר היה תלוי בו הרי שהיה תיכף ומיד חוזר לביתו - - -

ללמדנו כי הארץ קדושה היא, וכל מקום שבה יכול בהחלט להכלל כאחד מ"המקומות הקדושים" שבארץ ישראל. החסיד הרשף רבי שמואל שפירא, באחת מנסיעותיו להשתטח על קברי הצדיקים בגליל, הגיע לקבר מסויים שיש עליו עוררין שאינו נכון וכי הצדיק טמון במקום אחר לגמרי, אך רבי שמואל לא שת לבו לדברי השוללים, ושפך לבו כמים ואף ניגש ונישק את המצבה בחדרת קודש. לתמיחת הסובבים ענה ואמר: "בכל אופן הרי זו אבן קדושה מארץ ישראל" - - -

לרגל השבת המיוחדת הקרבה ובאה, בה נתאסף כולנו כאיש אחד בלב אחד ביישוב "אור יהודה" השוכן סמוך ונראה לעיר "יהוד" אשר בה מצויין הציון הקדוש של השבט יהודה בן יעקב אבינו, חפצתי להעלות על הכתב אודות מקום קדוש זה, והאמת אגיד שהיתה לי הפתעה גדולה, וכאשר התחלתי לחפש במקורות השונים, בהם ספרים עתיקים ותיאורי מסעות של נוסעים קדמונים, מצאתי לא פחות מעשרה שיטות שונות היכן מקום קברו של יהודה בן יעקב!!!

אולם כפי ששמעתי מזקני אנ"ש, מקובלים ועומדים אנו, שכל ציון קדוש אשר יושבי הארץ הנכריים עשו ממנו "עסק" והכתירוהו בתואר "נבי" וכדו', כשלרוב שמוותיהם דומים ומזכירים את שם הצדיק הקבור שם, אין ספק שמדובר במקום קדוש ליהודים. מאידך גיסא, מעולם לא החשיבו הנכרים את קברי גדוליהם הם, (מלבד מקומות יחידים של מאתיים השנים האחרונות, אשר ידועים וברורים), ואם כן, כל מקום שקדוש בעיניהם יש לו חזקה של קבר הצדיק, גם כאשר אין ברור איזה צדיק השוכן שם.

לאור זאת, גם אם יחליט מי שיחליט כי קבר יהודה בן יעקב נמצא במקום אחר, אין ספק שהמקום בו מצויין קברו ביהוד, הוא קבר של צדיק, וכפי שהערבים עצמם קוראים לו שהוא מבני יעקב כמתואר להלן.

ויהי רצון שזכות אדונו יהודה בן יעקב, יעמוד לנו שהשבת הבאה עלינו לטובה ולברכה, תפעל את פעולתה הטובה ברוחניות ובגשמיות, בברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל אשר נפנה. אכ"ר

"אור יהודה" על שום מה?...

שהוא דווקא בנחלת יהודה או לדעה אחרת ב'ארבל' שהיא נחלת נפתלי, קברי שמעון ובנימין בני יעקב מצויינים במבנים שונים בכפר סבא אשר בנחלת אפרים, וזאת ללא שאנו מחשיבים מסורות שונות ומשונות לגבי קברים נוספים. (לדוגמא נציין כי יש המציינים את קבר גד בן יעקב במערה של העיר רחובות, בבנין עם כיפה לבנה ואילנות עתיקים סביבו, בו מצבה נמוכה שנקראה בפי הערבים הקדמונים "קבר נבי גנדה אבן סדנה יעקב" (= קבר הנביא גד בן אדונינו יעקב).

מאידך גיסא ישנם חלק מקברי השבטים המצויינים דווקא בנחלתם הם, כמו קבר נפתלי המצויין ב'קדש נפתלי' שהיא בנחלת נפתלי, צמוד אליו נמצא קבר אשר, (כפי המקובל קו הגבול בין נפתלי ואשר עובר בין שני הארונות המצויינים שם עד היום), דן בן יעקב באשתאול שהיא נמנית בין ערי נחלת דן, (הגם שרבי אשתורי הפרחי מציין קבר דן בחורבת דנה ליד הר תבור ומצוי בנחלת שבט יששכר), קבר יוסף הצדיק הנמצא בשכם, אשר בנחלת בניו אפרים ומנשה ועוד.

כאשר יצאו בני ישראל מארץ מצרים, לאחר הנסים והנפלאות שעשה הקב"ה במצרים, לקח כל שבט ושבט את עצמות ראש השבט, והעלו אותם לקבורה בארץ ישראל. וכפי לשון הירושלמי (סוף דסוטה) "מלמד שכל שבט ושבט העלה עצמות ראש שבטו עמו". למרות שהדבר לא נכתב כאן כלל, יש המציינים ירושלמי זה כמקור לשיטה שכל ראש שבט נקבר דווקא בנחלתו הוא, אולם המקור האמיתי לכך הוא בספר הישר לרבינו תם (סוף יהושע): "ויהי בימים ההם בשבת בני ישראל בעריהם לבטה, ויקברו את ארונות מטות אבותיהם אשר העלו ממצרים, איש בנחלת בניו, את שנים עשר בני יעקב קברו בני ישראל איש באחות בניו". להלן ממשיך שם ומונה את המקומות בהם נקברו ראשי השבטים, בהמשך נתייחס לדבריו אודות קבר יהודה בן יעקב.

מבדיקת המקומות השונים כפי שאנו רואים וידועים, ישנם מסורות עתיקות כמעט על כל שבט ושבט היכן הוא טמון, ולא דווקא בנחלתו, כך אנו מוצאים את קבר ראובן בן יעקב בחולות 'יבנה',

(ילקו"ש וישלח קלג) שם נכתב: "ונטה יעקב לתמנה ויהודה לארבאל". אך לענ"ד אין כאן שום ראיה, היות ובמדרש הנ"ל הדברים מובאים לגבי מלחמות השבטים לאחר מעשה דינה בשכם, ולאחר שעשו שלום עם האמוריים נכתב שיהודה הגיע לארבאל, ללא שום הקשר למקום קברו או נחלת בניו בחלוקת הארץ.

4. חברון. ב"אוצר מסעות" מעתיק בשם יוסף בן מתתיהו בספרו "קדמוניות היהודים" הטוען כי עצמות כל בני יעקב שמתו במצרים, לבד יוסף, הביאו בני ישראל עמם ויקברו בחברון. כמובן שלדעתו גם יהודה נכלל עמם.

5. ואדי אל יהודה. לצפון מזרח ים כנרת ישנו עמק בין ההרים הקרוי בפי הערבים "ואדי אל יהודה". לפי אחד המקורות בספר "אלה מסעות" כחצי פרסה סמוך לשם מצוי קבר יהודה בן יעקב. כיום עובר במקום נחל יהודה הידוע, אולם אין ידיעה כלשהיא על קבר צדיק במקום.

6. יהוד. הוא הקבר שבעז"ה נזכה להשתטח עליו במסגרת מסענו הנוכחי. זוהי מסורת מוסלמית ברורה, וכפי שמביא בספר "אוצר המסעות" שמורחית דרומית לפתח תקוה נמצא כפר גדול 'אל יהודיא' היא העיר יהוד שבנחלת שבט דן, "סמוך לכפר יש בנין עם כיפה לבנה ולפי מסורת הערבים הוא קברו של 'נבי יהודה אבן סדנא יעקוב' (= הנביא יהודה בן אדונינו יעקב)". כנראה שמיקום הקבר במרכז הארץ גרם שמסורת זו הפכה למקובלת ביותר במאה השנים האחרונות, וכך מוצאים אנו את הרה"ח ר' יצחק טשינגל שליט"א בספרו "מורה דרך למקומות הקדושים" כותב: "ליד הכביש ת"א-לוד נמצא הישוב 'יהוד'. נכנסים בכביש למרכז הישוב, משמאל לכביש נמצא גן עירוני, בתוך הגן חצר קטנה מוקפת גדר ברזל לפני בית קטן בעל כיפה, בתוכו מצבה בנויה - היא מצבת קבורת יהודה בן יעקב אבינו ע"ה".

7. בניאס. לא רחוק ממפלי הבניאס, בסמיכות ליישוב "שאר ישוב" ישנו שלט משמאל לדרך וכתוב עליו "קבר הנביא יהודה" ובערבית "נבי הודה". זהו מקום קדוש אשר הדרוזים מכריזים שהוא יהודה בן יעקב אבינו ומקפידים מאד על קדושתו. קומפלקס שלם של מבנים עומד על גבי הקבר, ובקנאות מרובה שומרים שלא יכנסו אל מבנה הקבר עם נעליים. (השמועה אומרת כי לאחרונה, עם פרוסום המקום בספר "מקומות הקדושים וקברי צדיקים בגליל" התחילו יהודים רבים להגיע למקום כ"קבר עידו הנביא" (עי' בספר הנ"ל באריכות), במקרה אחד התחילו היהודים להתנווכח שהמקום שייך לנו ולא לדרוזים, ומאז יצאה פקודה ממנהיגי הדרוזים לא לתת שום דריסת רגל ליהודים חרדים במקום זה וכן בשאר מקומותיהם באיזור, כשבואל בן גרשום (ועוד).

8. גשר בנות יעקב. מאז ומעולם תמהתי מדוע נקרא הגשר מעל נהר הירדן הצפוני, המחבר בין הגולן לגליל, בשם מזור זה. כעת מוצאתי ב"אוצר מסעות" כי לפי המסורת הערבית היו ליעקב בנות הרבה והן טמונות בצל עצים עתיקים בקרבת המושבה משמר הירדן הסמוכה למקום... ככל הנראה זהו דמיון מזרחי שאין לו אחיזה במציאות. בהמשך דבריו אודות המקום כותב הוא ששם נמצא הבור אליו הושלך יוסף הצדיק. ושמול הגשר, שלש פרסאות מהירדן נמצא קבר יהודה בן יעקב. מקום זה מוזכר גם כ'סילתא' ויש הטוענים שהוחלף עם התנא רבי יהודה בן תימא שיש הסוברים שהוא טמון שם.

9. 10. המסורת הערבית מראה עוד שני קברים כקברי יהודה בן יעקב, האחד הוא בכפר רומא סמוך לטבריה, והשני הוא בטבריה עצמה.

אולם כאשר אנו מגיעים לקבר יהודה בן יעקב המבוכה רבה ביותר, לא פחות מעשרה מסורות שונות ישנם אודות מקום קברו, ברובם הגדול אלו הם מסורות הישמעאלים תושבי הארץ, שקראו לכמה וכמה מהמקומות הקדושים בשם "נבי יהוד" או "נבי יהודה", ויתכן מאד שהם רצו לציין כי זהו קבר קדוש של "יהודי" ולא דווקא של ראש שבט "יהודה". אולם באותה מידה יתכן שאכן זהו בן קברו של יהודה בן יעקב, וכפי שכתבנו בתחילת הדברים, אין ספק שבכל מקרה מדובר במקום קדוש וקבר הצדיק שהוא מקום מסוגל לקבלת התפילות ודביקות בהשי"ת כאשר באמנה אתנו מדורות אנשי שלומינו בדורות שעברו, אשר חרשו את הארץ לארכה ולרחבה להשתטח על קבורת הצדיקים ולהתחדש בתורה ועבודה.

בראשונה נציין את המקורות אשר ממקום קדוש יהלכון, גדולי ישראל ואחריהם עולי הרגלים היהודיים שהעלו על גבי הכתב את אשר נודע להם בביקורם בארץ הקודש. ורק לאחר מכן נציין את המסורות אשר שורשם ע"פ דברי תושבי הארץ הנכריים.

1. "עיר בנימין" אשר נגד "בית לחם". שיטה זו, שקבר יהודה בן יעקב נמצא באיזור בית לחם, היא בעלת המקורות הנאמנים ביותר, שכן הדברים מובאים בספר הישר לרבינו תם וחזו"ת ונשנית בספר הדורות, עדן ציון ועוד. ולתועלת הדברים נעתיק כאן את לשונו של רבינו תם המציין כל ראש שבט היכן הוא נמצא (ובסוגריים מרובעות נציין אם כיום יש לנו מידע על כך). וזה לשון קדשו:

"ואלה שמות הערים אשר קברו בהם את שנים עשר בני יעקב אשר העלו ישראל ממצרים, ויקברו את ראובן ואת גד בעבר הירדן ברומיא אשר נתן להם משה לבניהם [לא ידוע]. ואת שמעון ואת לוי קברו בעיר 'מגדא' אשר נתנה לבני שמעון [לא ידוע] ויהי מוגרש העיר לבני לוי. ואת יהודה קברו בעיר 'בביא' (במהדורות החדשות בספר הדורות מוגה 'בנימין') נגד בית לחם [ג"כ לא ידוע, אולם מובן שהוא באיזור בית לחם היום, ולא כדעת קצת חוקרים שמדובר בבית לחם הגלילית שהרי אינה בחלק יהודה] ואת עצמות יששכר וזבולון קברו אותם בצידון בחלק אשר נפל לבניהם [לפחות לגבי זבולון מובא הדבר בימי מוהרנ"ת] ודן נקבר בעיר בניו באשתאול [ידוע כיום ליד בית שמש] ואת נפתלי ואת אשר קברו אותם בקדש נפתלי איש איש במקומו אשר ניתן לבניו. [מצויין גם היום, ומעניין שאמנם יש קבלה כי קו הגבול בין נחלת אשר לנפתלי עוברת בדיוק בין שני הארונות הנמצאים שם, מה שמתאים ללשונו של ספר הישר 'איש איש במקומו'] ואת עצמות יוסף קברו בשכם בחלקת השדה אשר קנה יעקב מאת חמור ויהיו לבני יוסף לנחלה [ידוע ומפורסם] ואת בנימין קברו בירושלם נגד היבוס אשר נתן לבני בנימין [לא ידוע] איש בעיר בניו קברו בני ישראל את אבותם".

2. ציפורי - סמוך לציפורי רבי יהודה הנשיא. כך מעיד הנוסע ר' יצחק בר מוסא שביקר בארץ בסביבות שנת ש"א וזה לשונו: "ותלך מעט ותמצא כיפה בנויה ובה יהודה בן יעקב אבינו ע"ה וסמוך לו רבינו הקדוש ע"ה". כיום אין לנו כל קצה חוט על איזה "כיפה" המדובר, אולם באיזור ציפורי נמצאים כמה וכמה מבנים ומערות העשויים לענות לתיאור זה.

3. ארבאל. המקור היחיד הוא באגרת ששלח רבי יצחק בן אלפרא מבני העיר מלקא, לרבי שלמה בן רבי שמעון דוראן ומכונה בשם "קבלת צדיקי ארץ ישראל". במקום זה ציין לאחרונה הרב גבאי את קבורתיהם של ראובן שמעון ולוי ודינה אחותם, וכן מערת שת בן אדם הראשון, וזאת ע"פ כמה וכמה ספרים המזכירים זאת. אחד המקורות הוא האגרת הזאת, שם הוא כולל יחדיו את "ראובן בן יעקב ושמעון ולוי ויהודה ודינה ובנימין". ישנם מהחוקרים שהחליטו כי שיטה זו היא הנכונה, והביאו גם ראיה לשיטתם ממדרש 'ויסעו'

בית הגזים

במדור זה נביא בעז"ה מידי פעם, דברים גנוזים מתולדות ימי אנ"ש לדורותיהם, וכן שיחות יקרים וסיפורים נפלאים שאינם ידועים כ"כ.

מזי שיש לו דברים שברצונו לפרסמם מתבקש להביאו לר' יחיאל צוקר.

כתבה שנתפרסמה בשנת תר"ע בעיתון, בעיר 'וילנא', בו מתעד הכותב 'זלמן איצ'ס' את ליל "זכור ברית" בקלוז'ה דהסיד' ברסלב בעיר עזו לנו 'אומאן' יצ"ו שביקר שם בשנת תרס"ו (1906 למנינם).

זהות הכותב אינו ידוע. לפי הנראה הוא בא מבית חסידי, כפי מה שמרבה לצטט מספרי חסידות. ואח"כ נעשה יותר 'מודרני' שגילח זקנו וכדו' כמו שמושגע ממה שכותב: "השמש שכנראה חשד אותי בחסידות, - בין ה'חסידים' שהיו בבית התפלה, נמצאו גם צעירים וגם מגולחי זקן... " וכן מעיד על עצמו "עשרים שנה עברו מאז נחמצי..."

שיינינו את ביטויי שלקו קצת ברוח הזמן ההוא, וכן הוספנו - בסוגריים מרובעים - ביאורים על מקצת מילים קשיי הבנה.

הכתבה מביאה לקורא קצה מבט ממה שהתרחש בימים הקשים ההם שרוח ההתנגדות נשבה בעזו, ומצד שני מפליא ביותר את העבודות הנוראות של אנ"ש דאומן.

בברכה שנוכה להתעורר לעבודת השי"ת ביתר שאת.

העורך

ליל "זכור ברית" בין חסידי "בריסלאב"

התנפלותם של יהודי אומן על הבריסלאבים וביהכנ"ס שלהם. שאלות אלה היו מנקרות תמיד במוחי הצעיר. "רבונו של עולם - שאלתי את עצמי - כמה חטא אותו צדיק נכדו של הבעש"ט וחסידי, שכל החסידים והמקורבים של יתר הצדיקים שבארצנו צוררים אותם כל כך? מי התיר ליהודי אומן את דמם של הבריסלאבים? הלא יהודים אחים הם לנו, ועל כל פנים אנשים הם כמונו, ומדוע, למה ועל מה המה כה נרדפים ושנואים?"

השאלות האלה עוררו בי תשוקה גדולה ושאיפה עצומה לקרוא את כל ספרי ר' נחמן מבריסלאב וללמוד את שיטתו, לראות את חסידי, להתבונן אל חייהם ולחקור מדותיהם, מנהגיהם ותחלואותיהם, ואחר קראי את כל ספרי ר' נחמן מבריסלאב וכל המאמרים והספרים שנכתבו אודותיו, חייו ושיטתו, החלטתי לבלות זמן קצר בין מעריציו וחסידי לשמוע את שיחותיהם על אודות רבם, שונאיו ומתנגדיו, ולהיווכח האמנם מתנהגים המה כהוללים ומשועשעים.

■

בקץ בשנת 1906 [תרס"ו] סרתי לעיר אומן, כדי להוציא לפועל את החלטתי.

מבעל בית מלוני ויתר מכירי באומן נוכחתי בבואי העירה, כי אף על פי שיהודי אומן קרובים מאד אל ביהכנ"ס של הבריסלאבים וציון הצדיק הבריסלאבי, יודעים המה על אודות הבריסלאבי וחסידי, חייהם ומנהגיהם לא יותר ממה שידעתי אני לפני כהיותי בעיר מולדתי, כלומר: אינם יודעים מאומה.

על שאלתי את בעל בית מלוני, אם יתנו לי חסידי בריסלאב לבוא ולבלות אתם זמן קצר בביהכנ"ס שלהם ועל ציון רבם ענני: בוודאי לא! הן משועשעים המה האנשים האלה, המה רוקדים, מוחאים כפיים ומטפסים על הכתלים והקירות בשעת התפלה, ומשועשעים כאלה בודאי לא יתנו לאיש זר לבוא בקהלם, ומה גם בביהכנ"ס שלהם! וצריך אתה לדעת הוסיף בעל מלוני

בטרם עזבתי ראשונה את עיר מולדתי לא ראיתי בעיני אף אחד מחסידי ר' נחמן מבריסלאב ואף לא את אחד מספריו, כל חסידי עיר מולדתי היו או ממעריציו ומקורביו של הצדיק ר' איציק'ל מסאקבירה [-סקווירא], או ממעריציו ומקורביו של הצדיק ר' דוד'ל מטאלנה, וכולם היו כמו יראים גם להזכיר את שמו של ה"בריסלאבי", וכשהייתי מעתיר אותם כי יספרו לי דבר על אודות ה"בריסלאבי" ומקורביו היו משתמשים באמתלא כזאת: 'איננו חפצים לדבר על אודותיו דבר, יען כי סוף סוף היה נכדו של ה"בעל שם טוב" הקדוש! ורק בעזרת צירופי רמזים ומילים מקוטעות עלתה בידי לדעת על פי חסידי עיר מולדתי, כי הבריסלאבים... [כאן התבטא הכותב בכטוי שאין הנייר סובל], וכי קבר רבם נמצא בעיר 'אומאן' פלך קיוב הסמוכה לעיר מולדתי, ושלא רחוק מקברו או נוכח קברו בנו להם ה"בריסלאבים" ביהכנ"ס, ומדי שנה בשנה המה באים ומתנכסים מכל קצוי ארץ לעיר אומן לימים נוראים להתפלל שם, ובעת התפלה הם צועקים ומרעישים, מרקדים, מוחאים כפיים ומטפסים על הכתלים ממש כמושועשעים רח"ל, ובעד 'הוללותם ושגונם' הם מקבלים למטרפסיהם [-כגמולם (ערוך), ועי' יבמות ק"ה ע"ב] מיהודי אומן המכים מכות רצח את כל אחד מהבריסלאבים אשר יעזי לטייל ברחובות אומן, ובני ההמון היהודי שבעיר אומן מתנפלים גם על הביהכנ"ס בימים הנוראים, משליכים אבנים בחלונותיו ועושים מהבריסלאבים הרג ואבדן. ולולא שוטרי הפליציה ושומרי הסדר בעיר אומן כבר לא היה להבריסלאבים שריד.

הסיפור הקצר והנורא הזה נודע לי - כמו שאמרתי - רק בעזרת הצירופים שעשיתי מרמזיהם ושיחותיהם המקוטעות של חסידי עירנו, בענותם על שאלותי כאילו כפאם שד.

ובמדה שמואנו חסידי עירנו לדבר דבר אודות הבריסלאבי ומקורביו ולהשיב תשובות ברורות על שאלותי, כן גברה התשוקה לדעת על אודותיו ומקורביו. ביחוד שאפתי לדעת את הסיבה המיוחדת שבגללה משתמטים חסידי עירנו לדבר על אודותיו ואפילו להזכיר את שמו, וגם סבת דבר

נתעוררתי כמו מתרדמה עמוקה וממושכה, לבי נתחמם והחילות להרגיש עוד הפעם את אשר הרגשתי אז. בצעקותיהם ובתנועותיהם המכוונות לפירוש המילות יכלו לעורר ולחמם כל נפש הקרה והצנומה.

כן, הם "הבריסלאבים" "המשוגעים" צועקים ורוקדים מוחאים כפיים בעת התפלה, אבל מכוונים המה את תנועותיהם אל פירוש המילות, והתפלה מקבלת אצלם רוח חיים ויש בו כח ועוז לפעול לא רק על המוציא בשפתו כי אם גם על השומע. ה"משוגעים" האלו יודעים מה זו עבודה שהיא תפלה ורק הם מבינים איך להתפלל לקונם.

אחרי הסליחות באתי בדברים עם רבים מהחסידים הזקנים וגם הצעירים, ונוכחתי כי חסידותם איננה אותה החסידות הוואהלינית והפולנית, שנתרוקנה מתוכה, עד שלא נשארו ממנה רק ה'קוויטל' וה'פדיון'. חסידותם היא תולדה ישירה - לא עקומה - מחסידותו של הבעש"ט ותלמידיו, וע"כ היא מלאה רוח חיים, שירה, רגש, נעימות והתלהבות, ויש בה כדי לחמם גם את הלבבות היותר קרים. תשעים אחוים מהבריסלאבים, הם יהודים יודעי תורה ולומדי תורה, (ובזה הם עולים בוודאי על חסידי וואהלין ופולין).

בשעה השניה כלילה הלכתי ביחד עם חסיד אחד אל הציון. דרך רחוב צר על יד ביהכ"ס, ימינה, הננו יורדים בעמק, ודרך משעולים צרים ועקומים הננו עוברים את העמק ובאים עד ההר שעליו נמצא בית הקברות הישן ובו נמצא גם הציון, בחשיכה הננו מטפסים בין גבעות וסלעים אל ראש ההר ובדרכנו המלא מכשולים ואבני נגף, אנו פוגשים חסידים זקנים שבטרם הלכו אל הציון טיהרו את עצמם במקוה כשרה, ויחד הננו ממששים את הדרך כעוורים ונתקלים פעמים רבות ונופלים וזוחלים על ארבע... אבל - מולנו מחשים, כאילו אסור להפסיק בדבור ואפילו במלה אחת.

הציון הוא בית קטן, חדר צר אחד, ממש ד' על ד', ודלת עץ ישנה בצידו הצפוני וחלון קטן בצידו המזרחי, אל צד ביהכ"ס של הבריסלאבים [-?] ציון הרחוקת אינם תואמים את המציאות]. ובבית פנימה מול הדלת, בקרן המזרחי-דרומי נמצא קברו של הצדיק הבריסלאבי, מוגדר בגדר עץ, למראשותיו על הקיר עומד נר תמיד, על ידו מחבת מלאה שמן וכף תקועה בה, וכל אחד מהחסידים הבא אל הציון פנימה, נוטל לראשונה כף מלאה שמן במחבת וזולפה אל ה'נר תמיד' ואחר הוא נסמך על הגדר, פותח את סדר התפלה שלו, ומתחיל לקרוא את מזמורי התהלים שתיקן ובחר רבם בעדם, וציוה להם לקראם על קברו.

המה קוראים, מתפללים וכוכים מקרב לכם, אבל לא באותם הצעקות והקולות שהם רגילים להתפלל תפילותיהם בבית הכנסת. פה אינם מתפללים ומתחננים, פה הם משיחים עם צדיקם, אוהבם, מגינם ומליצים שהבטיח להם להגן עליהם עד ימות המשיח [ועד בכלל]. ותפלה ושיחה, יראת הרוממות ואהבת רעים וידידים, אימת מלכות וגעגועים לאוהב מתערכים פה בהרמוניה של בכיה חרישית הנובעת מנעמקי הלבבות.

והבכיה הלזו של אנשים באים בימים, בבית הקטן והגמנוך הזה, העומד יחידי כערער בערבה, בבית הקברות הגדול והישן הזה, בשעה שכל היקום ישן ומתענג על המנוחה. הבכיה הזאת, משברת את לבי, והנני מרגיש את עצמי בעולם אחר לגמרי, בעולם שכולו אצילי ורוחני, בעולם שכולו טוב ונעים למאד. ובזכרוני עלו אז דברי הצדיק הבריסלאבי הזה: "האדם המתבודד בשדות ויערים הוא מרגיש בכל פסיעה ופסיעה טעם גם עדן, גם אחר כך כשהוא מושם, אי כל העולם חדש בעיניו, ונדמה לו כאלו הוא עולם אחר חדש לגמרי ואין העולם נראה בעיניו כלל כאשר מקדם" (עין ליקוטי עצות התבודדות ד').

זלמן איצ"ס

כי זה רק שנים אחדות חדלו יהודי אומן להתנפל עליהם ולהכותם ולהשליך אבנים בחלונות ביהכ"ס.

ומדוע היו מכים אותם? - שאלתי את בעל בית מלוני.

"וכי שאלה היא זו? - ענני - את המשוגעים רודפים ומכים!"

אימונו של בעל הבית חיוק את תשוקתי לבלות זמן קצר בין חסידי בריסלאב ודוקא בביהכ"ס שלהם. וכאשר ספרו לי שהזמן היותר מעניין אצלם הוא ערב ר"ה בעת אמירת הסליחות, כלומר "בליל זכור ברית", שאז המה ממש יוצאים מכליהם 'בהתפשטות הגשמויות' צועקים ומרעישים עולמות, בוכים וצוחקים, רוקדים, מוחאים כפיים ומתפסים על הקירות והכתלים, כמטורפים גמורים, החלטתי להיות אצלם בלילה ההוא.

"החזיון המשונה והשגעוני הזה - אמר לי אחד ממוכירי - יחל בחצי הלילה, יען כי מקדימים המה ל'זכור ברית' בכדי שיוכלו אחרי הסליחות ללכת ולבקר את ה'ציון' בעוד לילה כלומר: בטרם האיר המזרח, כמנהג רבם לבקר את ציון הבעש"ט זקינו דוקא בלילה".

בחצי הלילה של "זכור ברית" באתי במרכבה דרך מבוואות צרים אל ביהכ"ס של הבריסלאבים, אשר בקרן מזרחית - צפונת של השוק הישן בעיר אומן. כל העיר היתה לוטה במעטה ערפל, ודממה שררה בכל מקום. בבואי אל מגרש השוק הישן ראיתי מרחוק את האור הבוקע דרך חלונות ביהכ"ס של הבריסלאבים השוקה, ובעוד רגע הגיעו לאוזני גם קולותיהם וצעקותיהם. ביאתי לביהכ"ס הסבה עלי עיניהם של הבריסלאבים שנמצאו אז במסדרון בית התפלה הפתוח אל הרחוב, ביניהם היה גם שמש ביהכ"ס.

נכנסתי פנימה, והשמש שכנראה חשד אותי בחסידות, (בין ה'חסידים' שהיו בבית התפלה, נמצאו גם צעירים וגם מגולחי זקן..). מיהר להראות לי מקום פנוי לשבת ויכבדני ב"סליחה" [-ספר 'סליחות']. לקחתי ממנו את "הסליחה" ובעיני החילות להביט על ביהכ"ס ועל כל הנמצא והנעשה בו. הנה פה הם לגמד עיני ה"משוגעים", המתפללים עתה את תפלת "שלוש עשרה מידות".

הנני מודה ומתודה כי עד שמעתי את התפלה הזאת מפיות ה"בריסלאבים" ה"משוגעים", לא הבנתי את פירושו של מאמר הו"ל "עבודה-זו תפלה", ועוד פחות מזה הבנתי אפשרות תפלה "במסירות הנפש, שיבטל כל ישותו וגשמויותו ולא יכוון בשביל תועלת עצמו כלל, ולא יחשוב לכלום את עצמו, ויתבטל כאלו אינו בעולם" (קיצור ליקו"מ תו' ט"ו, ועי' מאור ושמש, פרשת תולדות), וגם לא הבנתי אם יש אפשרות לאיש "לאסוף את כל הרגשותיו וכוחותיו אל שרשם בלב כעין כל החיות המתקבצת בשעת השינה בלב ואינו מרגיש בחושי הגשמיים, ואז האפשרות ללב להתיחד אליו יתברך" (פרי הארץ, פרשת תצוה) ולא ירדתי לעומקה של ההנחה כי האדם בתפלתו "כשמדבר הדברים בכל כחו ובהתלהבות אזי מתדבק אל הקב"ה על ידי הדבור וכו', וכשמישים חיות בהדיבור אז מתדבק החלק האלוני ששוכן בקרבו בהקדוש ברוך הוא" (מאור עינים, ברכות). רק פה בביהכ"ס הבריסלאבי, שמעתי את התפלה האצילית והרוחנית, המעורבת בתמימות ואמונה בלי תכלית, מלאה רגש ונובעת מעמקי הנפש היהודית וצערה העולמי, והממלאה את לבו של האדם וממריצות אותו להתקרב ולהתיחד עם קונו. תפלה כזו שמעתי רק בימי ילדותי ורק החסידים הראשונים והזקנים ידעו להתפלל ככה, שתפלתם תהיה מלאה יופי ורגש ושבהמימותה תגיע עד שחקים...

עשרים שנה עברו מאז 'נחמצתי' והדלתי לטעום טעם בתפלות, ב"זכור ברית", "שלוש עשרה מידות" ודומיהן. כסבור הייתי שבליבי לא נשאר אפילו סימן כלל מאותו הרגש האצילי, הרוחני והקדוש, שהרגשתי לפני עשרים שנה. בשמעתי את התפלה העזה הזו הלילה הזה, בביהכ"ס של הבריסלאבים

שיחות וסיפורים מרבינו הק' ותלמידיו הקדושים

מרשימות כתב ידו של
הרה"ח ר' משה גלידמאן (משענסטחובער) זצ"ל

לא? אזי ענה מוהרנ"ת "אין אז נישט, פאטשט מען" (=ולא, סוטרס) וכששמע זאת קפץ הנ"ל מהשולחן מחמת פחד.

ושאלו תלמידי אדמו"ר שישבו על יד השולחן את מוהרנ"ת: "איזה רעש אתה עושה מרבינו הק'?" ענה ואמר להם: "עכשיו זהו רעש!! אז בקול רעש גדול!", דהיינו כשיבוא משיח אזי יהיה רעש גדול ונורא מעניני אדמו"ר.

*

פעם אחת אמר רבינו הק' למוהרנ"ת ז"ל שבא על דעתו ענין ה'צער גידול בנים' שלו (כי היה למוהרנ"ת צער שמותו בניו), אבל למלאות בקשתו להתפלל עבורו הוא רוצה ממנו שיתן לו איזה דבר על פדיון. ונתן מוהרנ"ת ז"ל לרביה"ק ששה כסאות, והיה לו אח"כ חמשה בנים ובת אחת.

ואמר לו רביה"ק: "אולי אתה יכול לחשוב, שאני רוצה ממך איזה דבר על פדיון שהוא שחר על שאני מקרב אותך לעבודת השי"ת, זה אינו, כי עבור זה אני צריך ליתן לכם שחר, כי טובה גדולה אני מקבל ע"ז כמוכא בווהר הק': "זכאה מאן דאחיד בידא דחייביא" ע"כ עבור זה אינו מגיע לי ממכם שום שחר, והשחר שאני רוצה פדיון הוא עבור בנים להתפלל עבורך.

*

פעם אחת ישב רביה"ק עם אנשיו ואמר להם בזה הלשון: "כתוב בפסוק 'ישראל אשר בך אתפאר' ווי איז אייער התפארות, ווי איז! ווארן עס דארף יעדער מענטש צו טאן אזעלכע גוטע עבודות בעבודת השי"ת אז השי"ת זאל זיך האבן מיט איהם צו בארימען" (=איהם ההתפארות שלכם, כי צריך כל אדם לעשות עובדות טובות בעבודת השי"ת שהשי"ת יהיה לו במה להתפאר בו).

*

כמה שיחות נפלאות להתחזק בעבודה הנפלאה לקום ב'חצות'.

ר' מיכילי (נכד מוהרנ"ת) אמר לענין חצות: כמו ש'רצען' אי אפשר להיות בלי מרצע, כך אי אפשר להיות איש כשר באמת בלי חצות. ר' זאב (-? יכול להיות שהוא ר' וועלוול המוזכר במכתב הסתלקות מוהרנ"ת) אמר שמוכא בספרים "מי שקם בחצות לא יבא עוד הפעם בגלגול".

*

פעם אחת ישב מוהרנ"ת ז"ל בכרסלב יחד עם אנ"ש ב'שמחת תורה' והיו שמחים מאד עד הערב דהיינו עד הלילה, ואח"כ בלילה הסתכל מוהרנ"ת ז"ל בפניהם, וראה שנמצאים כמה אנשים

מוהרנ"ת נסע פעם בדרך ואמר לפני אנשיו ב' תורות מהליקוטי מוהר"ן ואח"כ התפלל בהתלהבות גדול, ואחר התפלה אמר שהתפלל בכח אלו הב' תורות, ומכל שכן משיח שיתפלל בכח כל התורות של ליקוטי מוהר"ן, אזי נוכל לשער לעצמינו באיזה התלהבות שהוא יתפלל.

*

פעם אחת אמר [מוהרנ"ת ז"ל], "ווילסטו זיין א גוי, זיי דיר א גוי ווילסטו אבער זיין א יוד, נו נו. ווילסטו זיין א פראסטער יוד, זיי דיר א פראסטער יוד, ווילסטו אבער זיין א ברסלבר חסיד נו נו". (=תרצה להיות גוי, יניחו לך להיות גוי, אבל אם תרצה להיות יהודי, נו נו. תרצה להיות יהודי פשוט, יניחו לך להיות יהודי פשוט אבל אם תרצה להיות ברסלבר חסיד, נו נו). פירוש שצריכין להיות באמת ואזי הוא ענין אחר לגמרי, וד"ל.

ונסמך על זה עוד סיפור שיוכלו להבין על ידי זה את האמור למעלה. פעם אחת אמר מוהרנ"ת ז"ל לאנ"ש בעת המחלוקת בזה הלשון: "איר זענט איך אליין שולדיג אין די מחלוקת" (=אתם לבדכם אשמים בכל המחלוקת), והתחיל לפרט החסרונות של כל אחד ואחד, ומחמת זה עובר עליהם היסורים כמאמר חז"ל הרואה שיסורים באים עליו, יפושפש במעשיו. ענו ואמרו אנ"ש למוהרנ"ת: "אף על פי כן אנחנו רוצים להתאחז ברבינו ז"ל כדי להתקן", אמר להם מוהרנ"ת שמפני זה עובר עליהם מה שעובר "וויל איך זענט אזוי ווי איר זענט, אין דער נאך ווילט איך נאך איך האלטן אין הייליגן רעבין" (=מפני שאתם כמו שאתם ואתם רוצים לאחוז עצמכם ברבינו הקדוש) פירוש שצריכין לזכר אותם ע"י יסורים, וד"ל.

*

מוהרנ"ת ור' אפרים ב"ר נפתלי נסעו פעם בחורף והיה הקור קשה מאד, וגנח ר' אפרים: הלואי ונבוא כבר הביתה "ווי אזוי קימט מען שוין אהיים?" ענה מוהרנ"ת ואמר לו: "מה יהיה לך בבית, יהיה לך דאגות אחרות?!, אבל אני רוצה כבר לבא לבית האמיתי, "ווי אזוי איז מען זוכה שוין צו קומען אין די אמת'ע היים דאס הייסט איבער קומען בשלום אויפן עולם האמת" (=איך זוכים לבא בשלום להבית האמיתי כלומר לעולם האמת).

*

ר' נתן היה אצל ר' בער פ"א על שבת, והיה אז ג"כ אצלו גיסו של ר' בער שהיה לו איזה התקשרות עם הסאו', ובכל סעודה רצה לבלבל את אנ"ש היושבים על יד השולחן עם זמירותיו וסיפוריו. ובסעודה השניה לא היה יכול ר' נתן להתאפק ואמר בזה הלשון: "בא אונזער טיש איז נאר אונזערע שמועסן און אונזערע זמירות" (=בשולחן שלנו, רק השיחות שלנו והזמירות שלנו) וענה הנ"ל: "ואם

האחרונה יהיה ע"י האנשים הכשרים שיקומו בכל לילה בחצות לילה" ומפני זה יכולים לומר שמפני זה אמר מוהרנ"ת ז"ל 'אז זיין משיח איז שוין געקומען' כי הוא זכה לקום בכל לילה בחצות והבן.

ולפני איזה חדשים קודם ר"ה ראיתי בחלום את ר' אברהם ז"ל וקירב אותי, והושיב אותי על ידו והראה לי הרבה ספרים ואמר לי בזה הלשון: "אז די אלע ספרים האט ער זוכה געווען צו מאכן ווייל ער האט זיך אויף געהויבן חצות לילה" (=שכל אלו הספרים זכה לחבר מחמת שקם בחצות לילה).

רק המניעות של חו"ל הם גדולים מאד, ובפרט בחורף שהקור חזק ביותר, וצריכים מלבושי חורף א פעליץ אין שטייול וכו' וכל אלו הדברים אינם בנמצא אצלי כלל, ואצלנו הקור חזק מאד ע"כ יש לנו מניעות רבים מאד לילך על הציון אפילו ביום ובפרט בחצות לילה כי בלילה הקור חזק יותר מביום. ועלי ההתגברות יותר מעל כל אחד, כי השי"ת זיכה אותי 'משה זכה וזיכה את הרבים' רק אעפ"כ איני מייאש את עצמי מלקום בחצות לילה ולילך על הציון הק', ולזכות את הרבים כמו שצעק רביה"ק נחל נובע מקור חכמה: "גיוואלד! זייט איך נישט מייאש! קיין יאוש איז גאר נישט פארהאנדן!". וכמו שאמר מוהרנ"ת לאחד מבני הנעורים שהיה דר בעיר אומאן ושמו ר' משה ב"ר אברהם חיים, שהיה דרכו להתפלל בדביקות נפלא ומוהרנ"ת שיבח מאד את תפילתו, ואח"כ לאחר איזה זמן נפל מזה מחמת מקרי ופגעי הזמן והתגברות הבעל דבר, ומוהרנ"ת ז"ל היה לו יסורים גדולים מזה בבחינת 'כי מרחמם ינהגם' ועיקר הרחמנות הוא על הרוחניות כמובן, ואמר לו בזה"ל: משה! דו ביסט אראפ געפאלן הייב אן אויף ס'נייעס – מחדש, ווארן אפי' איך האב שוין א וויסע בארד האב איך נאך אויך בדיעה צו ווערן איין ערליכער יוד, ובפרט דו וואס דו ביסט נאך א יונגער מאן!! (=משה, נפלת התחל מחדש, הרי אפילו אני שיש לי כבר זקן לבן עדיין בדעתי להיות איש כשר, ובפרט אתה שהגך עדיין אברך).

לו היה השי"ת בעזרי לתת לי הון רב לחלק לצדקה, הייתי נותן בעיקר על הדבר הזה כי אין דבר גדול מזה, אבל יש ע"ז התגברות גדול מאד מאד, כמעט כל כחו של הבע"ד הוא מתגבר על הדבר הזה למנוע מלקום בחצות, ובפרט לילך למקוה ואח"כ לילך לציון הק', וע"כ איש אחד כמעט אי אפשר לזכות להעבודה הזאת, אבל אם זוכים להתחבר רבים ביחד ובפרט במנין יש שם בהקדושה של הרבים כח גדול להתגבר על הבע"ד, כמב' בליקוה"ל (חו"מ ח"א) שיש דברים שבקדושה שאחד אינו יכול לזכות לזה אבל בצירוף הרבים יכולים לזכות. ומפני זה אמר רביז"ל קודם הסתלקותו: "אנן בחביבותא תליא מילתא" והבן.

והשי"ת יעזור לנו ויתן לנו פרנסה בניקל שלא ימנע לנו הפרנסה ביום והטרחות של יום מלקום בחצות, כמבואר במדרש (איכה) על פסוק 'נתנני ה' בידי לא אוכל קום' ואומר ע"ז המדרש: "נתנני בידי של עצמנו" כי ע"י הטרדות הגשמיות ע"ז לא יכולים לקום בחצות לילה. ויתן השי"ת ונוכל לנו ביום ושלא נצטרך לחשוב אז מענין פרנסה, וגם הלבושים הצריכים לזה בימות החורף שלא יהיו למניעה. ובפרט שהולך עתה 'ימי חנוכה' שמובא בלקוה"ל: שבימי חנוכה בפרט בחצות לילה אז מאיר אור הגנוז, ובפרט על הציוה"ק, וב"ב בכח ובזכות של רביה"ק זכינו להיות על הציוה"ק. והשי"ת יעזור לנו עתה ג"כ לעשות התחלה ולזכות להתחדשות חדש בבחי' ירידה תכלית העליה.

ידידכם משה גלידמאן מטעשנסטחוב

(שארית ישראל מכתב קכ"ה)

שנפל עליהם קצת מרה שחורה, כי היו כמה עניים גדולים ולא הכינו את עצמם ואת כל בני ביתם במלבושים שצריכים לימי החורף וגם לא היה להם עצים להחם את הבית בחורף, וגם כמה אנשים הבתים שלהם היו מקולקלים ואז הוא ימי גשמים ואין להם כסף במה לתקן, ע"כ נפל עליהם פחד ויסורים ומרה שחורה.

ומוהרנ"ת ז"ל הרגיש בזה ואמר להם בזה הלשון: "אז בא א מענטש מאכט זיך ר"ל א גרויסע מכה ויש לו יסורים גדולים מזה, אין דער זייט שטייט א פליג אדער א קליינע מכה וועט אודאי נישט פילן די קליינע יסורים, ווייל די יסורים פון די גרויסע מכה פארשטעלט די גרינגערע יסורים, אזוי אויך אצינדערט גייט די גרויסע נעכט פון ווינטער "ימי החורף" וואס ר' פנחס מקאריין ז"ל האט עס גערופן "די גילדענע נעכט" און אז מען איז זוכה (=כשיש לאדם איזה מכה גדולה ר"ל ויש לו יסורים גדולים מזה, ובצד עומד לו איזה זכוב ומצער או איזה מכה קטנה אזי בודאי לא ירגיש היסורים הקטנים, כי היסורים מהמכה הגדולה מסתירים את היסורים הקלים, כן גם עתה שבאים הלילות הגדולים של החורף אשר ר' פנחס מקאריין ז"ל היה קורא אותם לילות הזהב וכשזוכים) לקום בכל לילה ולילה בחצות ולעסוק בתורה ובתפילה ובפרט אם יש ביכולת להיות ניעור עד אור הבוקר ולהתפלל בודאי טוב מאד". (ומוהרנ"ת ז"ל בימי נערותו היה ניעור עד אור הבוקר, אבל לעת זקנותו היה ישן קצת לאחר חצות קודם התפילה כי היה חלוש כח).

וסיים מוהרנ"ת ז"ל את סיפור הנמשל: "אזוי ווי עס גייען די טייערע נעכט, אז דער וואס וועט זוכה זיין קאן ער ווערן א גרויסער ירא שמים, און להיפך ח"ו קאן ער דייקא די נעכט זיין להיפך ח"ו, על כן דארף דער מענטש האלטן אין איין טראכטן און בעטן השי"ת שיוזב לזה, און פרנסה וכל הצטרבות הבית ובני ביתו דאס רופט ער אן די קליינע פליג דאס דארף ער גאר נישט פילן" (=כמו שבאים עתה הלילות היקרים, שמי שיוזב יוכל להיות על ידם ירא שמים גדול, ולהיפך ח"ו יכולים ע"י הלילות הללו דייקא להיות להיפך ח"ו ע"כ צריך האדם לחשוב מחשבות על זה ולבקש מהשי"ת שיוזב לזה, והפרנסה וכל הצטרבות הבית וב"ב זה נקרא זכוב קטן ואין צריך להרגיש את זה כלל) ובפרט אם נתתן ברוחניות נתתן גם בגשמיות, כדאיחא בזה"ק: 'שמי שקם בחצות ועוסק בתורה ובתפילה מזונו מוכן לו, שנאמר 'טרף נתן ליראיו' מי נקרא יראיו זה הקם בחצות לילה' וד"ל.

יה"ר שזוכה לקיים כל דיבור ודיבור של רביה"ק, ובודאי נזכה להיות אנשים כשרים באמת כמו שרצה רביה"ק.

*

מכתב מעורר לקימת חצות, שכתב מאומן הרה"ח ר' משה גלידמאן מטעשנסטחוב זצ"ל אל ידידו הרה"ח ר' שמואל הלוי הורביץ זצ"ל

ב"ה יום ו' עש"ק פ' וישב פה אומן

לכבוד ידידי הנכבד כש"ת מוה"ר ר' שמואל נ"י ולכל אנ"ש היקרים.

אחדשה"ט באתי לכתוב לכם, שמכתבכם קבלתי ע"י ידידנו ר' לוי יצחק נ"י, ואני מודה לכם מאוד על שאתם כותבים לנו התעוררות והתחזקות מענין "חצות" כי זה הוא עיקר עבודה של איש ישראל, כמו שאמר רביז"ל שעיקר עבודה של ישראל הוא בחורף לקום בחצות לילה, ובפרט בכאן אומן שיכולים לזכות לקום בחצות לילה ולילך במקוה, ואח"כ לילך על הציון הקדוש ולפרש שיחתינו לפני השי"ת על המקום ששם חלקת מחוקק ספון, ובפרט שמובא בליקוטי הלכות: "כמו שגאולה ראשונה היה בחצות כן הגאולה

הג'גים...

לקראת 'שבת התאחדות' פרשת תולדות במושב 'אור יהודה'

שמואל דוד שטרנפלד

בעצותיו האמתיות של הצדיק האמת, ליום בו נתאחד יחדיו כאיש אחד בלב אחד לחוס בצילא דהאי אילן רב הפארות אשר נכלל בו כל נשמות ישראל.

עוד נזכה להתעורר יחד לקום בחצות אשר הזהירנו רבינו הרבה על כך ויחדיו נצא השדה להתיחד עם קונינו להכניס אל תוך תוכינו את האהבה הגדולה והנפלאה אשר אוהב אותנו ותפרוץ מקרבנו הזעקה: "אוי טאטע! הושענא רצוף אהבה!!..." הרי כה גדולה אהבתך אלינו, זכנו נא לטעום מצוף נעימותך, הטעימנו טעמה האמיתי של שבת קודש שנוכל להמשיך הרשימו לאורך כל ימי חיינו, להאיר בהם את ימות החול האפלוליים והאפרוריים לכל נישן ימינו ושנותינו.

כן נתעורר יחד ב'סיפורי מעשיות משנים קדמוניות' המסוגלים לעורר מהשינה - אפי' של שבעים שנה - שהוא אחד משישיים במיתה, כאמור, דבלא טעם שבת הערב הרי כולנו מתים אף שנראה שעוסקים עדיין בתורה ועבודה (עי' תו' ס'), ולזה קבעו אנ"ש ללמוד יחד סיפור"מ בשב"ק דייקא, כי עי"ז נתעורר מהשינה גם בימות החול, כי 'כל שיתא יומין מיניה מתברכין', וממנו ניקח לעבוד את בוראנו להאיר את חשכת ימי החול באש קודש להבת שלהבת של אהבת ה' וצדיקיו, להאמין בה' ובמשה עבדו, ששבת הוא הזמן המסוגל לזה כי הצדיק הוא בחי' שבת כידוע.

...

אמנם כמה מילים לא אוכל עצרה לדעת מטרתנו ואיחודינו הנפלא הזה בצל כנפי השכינה השוכנת בינותינו, כאמרים 'ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם - בתוך כל אחד ואחד, וכמו שאמר רביז"ל (תו' ה'): "כי צריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, נמצא כשהעולם נברא בשבילי צריך אני לראות ולעיין בכל עת בתיקון העולם ולמלאות חסרון העולם וכו'". ושמעתי ביאור נפלא מפי הגר"ש פינקוס זצ"ל, דאם נברא כל העולם בשבילי כלומר שכל העולם שלי הוא, א"כ כשאני נותן לחברי ממני ואני חפץ בטובו והצלחתו כמוני ואף יותר ממני, אני נותן לו 'עולם שלם' שהרי כל העולם לא נברא אלא בשבילי ואני נותן לו משלי ובוהו אני מקיים את עולמו, ולכן כל המציל נפש אחת מישראל כא"י קיים עולם מלא כי נתן לחבירו מעולמו שיוכל ג"כ לומר שהעולם נברא בשבילו. ובוהו נבין מאמר רבותינו ז"ל במדרש רבה, כשהכניס יהושע

השבת נועם הנשמות, והשביעי עונג הרוחות, אי! שבת קודש נפשי חולת אהבתך...

אה! איזה נועם, איזה מתיקות, יש בשבת קודש הזה... בפרוס כנפיה מורגש באויר מין נועם שלא מעלמא הדין... דומה שיצא מושב רוח מ'גן העדן' עצמו להשיב רוח חיים עם אויר הנח והזך בברואי מטה לנוח ולהתעדן באהבת ד' ובתורתו לשמוח בשמחת יהדותינו ובשבת קדשינו.

ומתוך האור וטוב לעינים לראות את השמש (קהלת י"א ז') - שמש צדקה ומרפא בכנפיה כדאמר' במסכת שבת "שמש בשבת צדקה לעניים", ומזה נלמד דבשבת ישנו כח מיוחד לרפא נשברי לב ולחזק לבבות נשברים משיגרת ימי החול, השוצפים וסוחפים אבנים כנהר ה'סמבטיון' הזה הזורק בליסטראות כל שישת ימי המעשה, אבל בשבת 'שבת וינפש'.

ובזה נבין הא דכתבה תורה מחלליה מות יומת - בכפילות הלשון ללמדך, דלפעמים יש מיתה בגשמויות שנסקל ע"י ביד, אבל ישנה עוד מיתה אחרת והוא ברוחניות, ואפי' שהוא חי ונושם בגופו הגשמי אבל הוא בבחי' מיתה, כנראה בחוש אצל אחב"י התועים שלא זכו לאורה של שב"ק שכל כולם זועק אומללות, עצבות ומרה שחורה, שמתפרש ביתר שאת ביום השבת קודש, כאשר יעידון כל אלו שזכו לחזור אל תחת כנפי השכינה לשוב אל צור מחצבתם.

והוא אשר יעצנו רבינו 'לשמוח בכל ימינו ובפרט בשבתות קדשינו', כי בשבת שהוא האות והברית בינינו לבין בוראנו, הוא ניהו מחיה החיים ומפיה רוח חיים בנפשות ישראל ע"י 'נאמן ביתו' הוא הצדיק האמת בחי' משה שעליו נאמר: 'בכל ביתי נאמן הוא', והוא דייקא שיכול ליעצנו עצה נפלאה זו לשמוח על שמחת יהדותינו בפשיטות, שנולדנו כיהודים נאמנים ונימולנו לשמונה ימים ולי"ג שנה הנחנו תפילין, ועל הכל זכינו בזכיה הנפלאה לטעום מיערת הדבש ולהתענג בעצות נפלאות דעתיק יומין המשולים כפנינים יקרים מזהב ומפז רב, ומתוקים אי... מתוק מתוק... ובשבת דייקא הוא העת והזמן לצאת ולרקוד לשמוח על כל השמחה הזאת, המקבלת תוספת חיזוק וחיות ע"י הנשמה יתירה הנאצלת עלינו ממרום בשבת קודש.

וכיון שאנו זוכים בשבת לקירבה הנפלאה זו המיוחדת ובגלל הנועם הזו והמתיקות הנכנסת בנשמותינו, הוא הסיבה אשר נבחר ע"י המארגנים את החבורות לשם ולתפארת ומתחזקים איתנו

עלה לרופה

הגיע לדינו מכתב נפלא מאחד האברכים שכתב לחבירו, להתחזק בעצת ההתבודדות ביתר שאת, חזקו ונתחזקה.

וזה עיקר העצה להתחזק ולהשאר תחת צילו של הקב"ה, שכל היום אני מסתובב כמו אוטובוס, אבל שעה ביום אני נכנס באיזה פינה ויושב לפני ה' לבדי ומספר לו מה עבר עלי, ואיך הרגשתי ואיך דבר זה הפריע לי, ופה ראיתי אמונה והיה לי איזה שמחה מזה, ופה עזרת לי, וכך מקבל כח לעוד יום לעבוד את ה', ולהעלות ניצוצות הפזורים לרגליו היכן שהוא נמצא, וללקט ולחטוף איזה נקודות טובות - פה חיוך בבית, וכאן חיוך לחבר, פה חמש דקות ללמוד ועוד איזה כמה מיילים של תפילה בכוונה להתחבר למיילים, ולפעמים להיות ברוגע של אמונה לא לעשות כלום, ולהאמין שה' משגיח עלי בפרטות והוא שם אותי כאן במצב הזה עם הסביבה הזאת, וזה משתלם לו עם כל הנפילות שלי שאני יגלה אמונה במצב כזה, לשמוח שיש לנו רבי אמיתי שהוא ערב לכל מה שיעבור עלינו, והוא יודע כל המעברים שלנו והוא אחראי ע"ז והוא יתקן אותם ואנו צריכים רק להתחזק באמונה, ואם אפשר לעשות איזה נקודה טובה, ללמוד קצת או קצת תהלים או להתפלל מה טוב, ואם לא אז להאמין שה' שם אותי כאן ויש לי אחראי, המצב לא אבוד אלא כך צריך להיות, ואף אם ע"ז אני יכול ליפול - הוא גם יודע מזה ואעפ"כ לקח סיכון, וכל זה זוכים ע"י התבודדות, שנעצרים שעה ביום וחושבים בשוב הדעת, בורחים מעניי העולם ויושבים עם עצמו ועם ה'.

ע"כ, אשריך שאתה זוכה להתעקש ע"ז! כי אני עוד לא זכיתי לזה, ואני שמח מאד שכבר זכית לזה, ואתה עומד כל יום במסירות נפש לעשות את זה וכל יום הנך נלחם ע"ז שלא יעבור בלי התבודדות, והוא חיוך ותקוותך לנצח, שאף אם יעבור עליך מזה, אחרי הכל תזכה לנצח. וע"ז אמר רבינו: "שהוא רוצה שענינו ישכב על 'ליטווישע הערצער'" שיש להם עזות ואין נכנעים בקלות. ה' עמך גיבור החיל! ואלו דברים שבינך לבין קונך ואף אחד אינו יודע מזה, ואתה מתגבר להתחזק בשמחה כמה שאתה יכול שזה ממש מסירות נפש, ושמעתי פעם שמואב בליקוטי הלכות שר' נתן אמר: "מי שמתגבר לשמח עצמו בתוך כל העצבות שלו, הוא כמו שמקבל עליו כל הארבע מיתות ב"ד" כי זה קשה מאד. וכל פעולות אלו וכל מחשבות אמונה שחשבנו יעמדו לפנינו לקץ הימים, בכח רבינו הק' אשר כל הנהגה שהוא מצוה לעשות הוא "סגולה ותיקון ומועיל, על העבר ועל העתיד ולאחר מיתתו של אדם ולימות המשיח ולתחיית המתים ולעתיד לבא" ואתה מרום לעולם ה' - לעולם ידך על העליונה, שאף לאחר שחטא אדם הראשון וידע שעשכשו יצטרכו לחכות אלפי שנים עד שיהיה התיקון, אעפ"כ השי"ת עוזר תמיד ושלח לנו צדיקו וסוכ"ס יגמר התיקון שאפילו קודם החטא לא היה כמוהו, ואשרינו שאנו מקורבים לצדיק אמת כזה והולכים בדרך עצתו שבדאי לא ישובו ריקם.

יעזור ה' שתזכה לכל מה שאתה צריך ולא תדע שום צער ומכאוב לעולם, ותזכה ליישב דעתך לידע איך להתיחס לכל מצב שה' מכניס אותך, ותחיה חיים טובים באמת בכח רבינו הקדוש.

כבוד ידיד נפשי אהובי אחי ורעי האברך החשוב הר"ר.....הי"ו

אשרינו מה טוב חלקינו שאין בינינו שום ריחוק כלל שכולנו בני אב אחד ומקבלים חיות מרב אחד, ושנינו מחפשים רק דבר אחד - להתקרב אליו וללכת בדרכי עצותיו, ואשרינו שאנו הולכים בדרכיו.

בענין התבודדות, היה לי למשיב נפש שאלתך על זה, כי אני עדיין לא זכיתי לשעה שלימה ואני כוסף לזה יום יום, ושמח לבי שאתה כבר אוחז בשעה שלימה כי זה כל נחמתנו ותקותינו להשאר בעבודתו, ולא להשתגע מרובי הבלבולים העוברים על כל אחד, כמו שאמר ה' נתן שהכל הוא יכול להבין, חוץ מלב יהודי, שהוא דבר רגיש ועדין כ"כ ואי אפשר להבין מה עובר עליו.

ע"כ אשריך וטוב לך שאתה אוחז בזה בעקשנות נפלאה, כי הבע"ד נתפשט ע"ז ביותר, כי ברגע שאדם עושה התבודדות אזי אפילו אם עבר עליו מה שעבר במשך היום ונדמה לו שאבד תקוה וכבר רשאי ליפול לעצבות, אבל אח"כ עושה התבודדות ומתחזק שהנה עבר עוד יום של החיים, עוד יום שהיה 'שגריר' של הבורא כאן בעולם העשיה, עוד יום שגילה אלקותו והשתוקק לעבודו מותך כל המצבים שהיה שם, ואזי 'יש ענין שיתחפך הכל לטובה' כי דייקא ע"ז שנפל במשך היום לבלבולים ולא התפלל כראוי ולא למד כראוי, ע"ז דייקא הוא מגיע עם כל ה'פעקאלע' (החבילה) לרבוש"ע ואומר לו: "ראה היכן אני ואעפ"כ אני רוצה רק אותך, ואני יודע ומאמין שאין שום דבר בעולם שאני רוצה חוץ ממך!" ואז נעשים כאלו שעשועים בשמים שהקב"ה אומר למלאכים שלו: בואו וראו איך הוא אמיתי, שהוא היה יכול להיות ככה בתוך הבור שלו ולחיות חיים טובים ולא לחשוב כלום, ואעפ"כ הוא מגיע אלי כל יום שעה שלימה ואומר לי שהוא רוצה אותי..

וע"ז אמר רבינו 'שכשעושים מותרה תפילה אזי נעשין שעשועים גדולים מאד למעלה', כי הקב"ה שלח אותנו כאן בעולם העשיה כדי לגלות רצונו מכאן, ולהראות שאין שום טבע כלל והכל תלוי באמונה לבד, שהשי"ת ברא אותי והוא חפץ בי, וברוב רחמיו נתן לנו תרי"ג עצות, ויעץ לנו שע"י שנלך בגד עם ארבע כנפות ונטיל בו ציצית ע"ז נגלה האמונה באיזה חלק מהעולם, וכן בכל המצוות, ובפרט עצות הצדיקים שהם עצות לקיום התורה ואיך נזכה על ידם לאמונה וחיות, ולהסתובב עם שמחת חיים ושלווה הנפש, אבל זה לא הולך ואני לא מתפלל כראוי ולא מכין כמעט כלום, וגם אין לי חשק ללמוד, ולפעמים יש לי נסיונות של 'כעס' ואני לא מתגבר, ולפעמים נסיונות של 'עצבות' להיות עצבני ולחשוב: למה ה' מתנהג אתי ככה? וכך הלב מסתובב ומסתובב, אבל כשבאים להתבודדות וצועקים לה': "הרי הבטחת שע"י תפילה אזכה לאמונה, אמת שלא מגיע לי כי חטאתי, אבל 'למה נגרע?' בשביל מי א"כ בראת העצה של תפילה אם לא בשבילי, ולמה לא אזכה ג"כ להתפלל כראוי? וע"ז נעשין שעשועים גדולים למעלה.

החותם באהבת אמת

ידידך עוז

רמב"ם לראשונים

ברגשי גיל ובתרועות שמחה, נרים ונישא קולנו קדם חברינו היקר, חכמת אדם תאיר פניו המאירים באצילות וענות הן, מידותיו התרומיות מאיר בכל סובביו, ה"ה האברך כפשוטו ומדרשו

הרה"ג ר' שמעון דוב בראנדסדאפער שליט"א

בן רב האי גאון ר' מאיר זצוק"ל

שעלה על גפי מרומי קרת לכהן

כרב שכונת "נחלת צבי"

פעייה"ק ירושלים תובב"א

וכבר ידענו נאמנה מרבינו הקדוש גדול מעלת 'לימוד הפוסקים' 'שעי"ז מפרשין ומבררין הטוב מהרע, ומגרשין ומבטלין הרע מכל הארבע יסודות, שהם כלל המידות שזה עיקר תיקון האדם' (קיצור ליקו"מ תו' ח'). וכן כותב מוהרנ"ת (הל' פסח ה"ד ג'): "שמעתי מרבינו זצ"ל, שפסקי הלכות הם עיקר תיקון חטא אדם הראשון והם כלל כל התיקונים של כל החטאים, וכמבואר במאמריו הקדושים הרבה פעמים, והם בחינת 'שעשוע עולם הבא'. זאת ועוד ש"ע"י לימוד הפוסקים מבטלין המחלוקת בשרשו וע"י נתבטל המחלוקת שלמותה, ונתבטל המחלוקת של היצה"ר שבלבו שהם הקושיות והכפירות ובלבולי אמונה העולים על לבו" (קיצור ליקו"מ תו' ס"ב). ו"ע"י שמבררין ההלכה האסור והמותר ומכריעין בין המחלוקת שבקדושה ונעשה שלום ע"י נכנע מחלוקת דסט"א" (ליקוה"ל ראשית הגז ה"א).

ע"כ נאחל לו מעומק לבנו: יה"ר מלפני ה' שיש בו, שלא יכשל בדבר הלכה, ויזכה להמשיך לשבת באהלי תורה מתוך הרחבת הדעת, ויזכה ל'חלוקא דרבנן' שהם בחי' פסקי הלכות (ע"י ליקוה"ל ראשית הגז ה"א), שיתבדרון שמעתיה כי מדרשא, וישמחו בו חבריו ורבותיו, עד שנוכה לתיקון המלכות בשלימות (ע"י ליקוה"ל דיינים ה"א) עם ביאת משיח צדקינו כב"א.

המברכים מקרב לב

"איחוד האברכים הצעירים"

בכוחו להחיות ולבנות כל העולמות כמוהו באחדות פשוט וגמור בבחינת 'אני הכל אבל אני לא כלום', והוא 'האות והמופת שה' בקרבכם', שכשיש אחדות נפלא כזה ה' בקרבנו, ורבינו הולך לפנינו, כמו שציוונו קודם הסתלקותו 'רק אתם תחזיקו עצמכם ביחד' ואז יכול ללכת לפנינו לבנות מעבודתנו בנינים נפלאים לתקן כל העולמות בשרשם, שרק הצדיק האמת יכול ע"י רבוי נפשות המתקרבים אליו, כמו שאמר 'איר אן מיר קענט נישט, אבער איך אן איך קען אויך נישט' (אתם בלעדי אינכם יכולים, אבל אני בלעדיכם ג"כ אינו יכול), שע"י רבוי הנפשות האגודים יחד לקיים עצותיו ללכת בדרכיו ע"י דייקא יכול הוא להשפיע יותר מהודו וטובו עלינו.

מי יתן והיה לבבינו זה, להתחזק ולהתאגד יחד בקיום עצותיו הנוראים, ולזכות לטעום טעמה של שבת לטוב לנו כל הימים, להאיר את חשכת גלותינו עם ביאת ינון במהרה אמן.

> > >

המשך מעמוד 9

את בני לארץ, והראם אותות ומופתים בקרעו את הירדן וכו' אמר להם "בזאת תדעו כי ה' בקרבכם" ומפרש במדרש "בזאת תדעו – שצמצמן בין שני בדי הארון", ושני בדי הארון רחבן לא היה רק אמתיים וחצי ובמקום דחוק כזה הביא את כל ישראל שישים רבוא לבד מהנשים והטף, ובזאת תדעו כי ה' בקרבכם. והביאור בזה בפשיטות, שהאדם רואה את עצמו שהוא ממלא את כל החלל בין שני בדי הארון, דהיינו שהוא בעצמו בו תלוי כל העולמות, והוא בעצמו בונה את כל הקדושה בעולם, ובכוחו בתפילתו בתורתו ובעבודתו לבנות ולהחיות אלפי עולמות, כשיחתו הידועה של רביה"ק "כשנהפוך יהודי [מפנים לחוץ] יראו שבכל גיד וגיד תלוי אלפי עולמות", והוא אמת, רק בתנאי שגם חבריו עומד שם בין הבדים, והוא מאמין שגם חבריו יש

עם ה' חזקו ונתחזקה כי ה' עמנו לא נירא ולא נפחד ונבער את יצרנו הרע מקרבנו ונהיה שובע שמחות וגיל בנעימות נצח.

סידורו של שבת

והיה ביום השישי והכינו
טבילת מקוה

12:00 יציאה בעז"ה מירושלים
ויסעו...

1:30 טועמיה חיים זכו

4:00 זמן הדלקת נרות כמנהג ירושלים
תפילת מנחה וקבלת שבת
סעודת חקל תפוחין קדישין
בליל שבת קודש שורה בעולם צימאון
גדול להשי"ת

11:00 חצות לילה אקום להודות לך
"עיקר עבודת איש הישראלי לקום
בחצות"

יוצאים לשדה לקיים עצת "הניעור
בלילה"

אמר רבינו הק': "א יונגערמאן קען זיך
פארבענקען א פרייטיג-צונאכטס אז ער
וועט נישט וויסן וואו די נאכט איז אריבער
גיגאנגן"

3:00 וישכם בבוקר... קבוצה שניה
יוצאים ל'התבודדות' בין עצי השדה

4:30 זמירות הבוקר "בצותא חדא"
(בביהכ"נ)

5:00 ברכות

5:15 הודו תפילה בכח – "עיקר החיות
מקבלין מהתפילה"

6:15 נץ החמה

'קידושא רבא' מיד אחרי התפילה
נדבת חברינו האברך היקר הר"ר אברהם
הכהן גולדברגר הי"ו
וידידנו כהן שדעתו יפה הר"ר בנימין
הכהן הי"ו
לרגל הולדת הבנות

11:15 דא היא סעודתא דעתיקא קדישא
סיפורי מעשיות משנים קדמוניות

2:30 שיעורים בהלכה ואגדה, ובספרי
רביה"ק

4:00 תפילת מנחה
סעודת רעוא דרעוין

סעודת 'מלוה מלכה' וסעודת 'ראש חודש' רבתי בהשתתפות האברכים היקרים חדשים גם ישנים

ישא דברים הרה"ח ר' נתן שפירא שליט"א
ריקודים ומחולות בליווי תזמורת

9:45 שובו לכם לאהליכם...

בברכת אלהי ישראל

אלה יעמדו על הברכה

שהזיזו זזה מכיסם והרימו את תרומתם למען השבת
הלא חמה הנדיבים היקרים ידידינו החשובים:

הר"ר שלמה הכהן ליפשיץ שליט"א

הר"ר נחמן יצחק דורנבלט שליט"א

הר"ר נחמן ברנ"ד שפירא שליט"א

הר"ר אברהם יעקב ברנ"ד שפירא שליט"א

הר"ר שמואל דוד ויצהנגדלר שליט"א

וכן אלו החפצים בעילום שמם הטוב

הנהלת 'מורשת הנחל' שיחיו

הר"ר חיים בורשטיין שליט"א

הר"ר בימין ויצהנגדלר שליט"א

הר"ר משה אשר אנשיל פוקס שליט"א

הר"ר ברוך מרדכי פראנק שליט"א

הר"ר יהודה צבי צוקר שליט"א

זכות רבינו הקדוש יגן בעדם באלף המגן ברב הונ'א ורב חסד'א,
אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, ויושעו בכל מילי דמיטב
בכבוד רב

איחוד האברכים הצעירים

ברכת מזל מזב חמה ולבבית לחברינו היקרים:

ר' שמעון דוב

שפירא

להולדת הבת

ר' אברהם הכהן

גולדברגר

להולדת הבת

ר' מנחם מרדכי

פרנקל

להולדת הבן